

Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond a Fond soudržnosti ***

Usnesení Evropského parlamentu o návrhu nařízení Rady, kterým se stanoví všeobecná ustanovení týkající se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti (KOM(2004)0492 - 2004/0163(AVC))

(Postup konzultace)

Evropský parlament,

- s ohledem na návrh nařízení Rady (KOM(2004)0492 – 2004/0163(AVC)),
 - s ohledem na článek 161 Smlouvy o ES,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 22. dubna 2004 ke třetí zprávě o hospodářské a sociální soudržnosti¹,
 - s ohledem na čl. 75 odst. 3 jednacího řádu,
 - s ohledem na prozatímní zprávu Výboru pro regionální rozvoj a na stanoviska Rozpočtového výboru, Výboru pro rozpočtovou kontrolu, Výboru pro zaměstnanost a sociální věci, Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, Výboru pro dopravu a cestovní ruch, Výboru pro rybolov a Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví (A6-0177/2005),
1. se domnívá, že návrh nařízení je celkově v souladu s jeho usnesením ze dne 22. dubna 2004, a proto neprovádí žádné další přímé schválení návrhů Komise, odkazuje nicméně konkrétně na diskusi v Radě a vyzývá Komisi a Radu, aby vzaly v úvahu následující konkrétní doporučení;
 2. vyjadřuje politování nad tím, že se Evropské radě nepodařilo dosáhnout dohody o finančním výhledu, a je znepokojen případnými negativními dopady na politiku soudržnosti; domnívá se, že nejistota kolem financování strukturálních politik může ještě více oslabit důvěru občanů v evropský projekt;
 3. důrazně vyzývá Evropskou radu, aby co nejdříve, a v každém případě nejpozději do konce roku 2005, přijala rozhodnutí s cílem poskytnout evropským regionům a členským státům dostatečně dlouhou dobu na přípravu nových operačních programů;
 4. požaduje, aby se v průběhu nového období, kdykoliv se bude odkazovat na hospodářskou a sociální soudržnost, odkázal také na koncept územní soudržnosti, a aby se vývoji tohoto nového konceptu věnovala zvláštní pozornost;

¹ Úř. věst. C 104 E, 30.4.2004, s. 1000.

5. odmítá jakoukoli závažnou úpravu v celkové skladbě návrhu Komise a především jakýkoli pokus o opětovnou nacionalizaci celé regionální politiky Unie nebo její části (hlava 1);
6. požaduje, aby výše financování regionů postižených statistickým efektem činila na počátku období financování 85 % finančních prostředků poskytovaných regionům s plnou konvergencí a do roku 2013 se snížila na 60 %;
7. odmítá jakýkoli pokus o omezení důležitosti silné regionální konkurenceschopnosti a cíle zaměstnanosti a schvaluje soustředění tohoto cíle na přístupnost, výzkum a rozvoj, vzdělávání a odborné školení, zaměstnanost a sociální začlenění a na informační společnost; vyzývá, aby tyto priority byly úzce koordinovány s dalšími programy a politikami Společenství, zejména s Lisabonskou strategií;
8. vyzývá, aby regiony postižené přírodními vlivy, měly širší možnosti nároku, a mohly žádat o činnosti v rámci cílů konvergence, aniž by došlo k odpovídajícímu zvýšení finančních prostředků Společenství určených pro tyto regiony (čl. 6 odst. 2);
9. zdůrazňuje význam systému s třemi složkami v novém cíli evropské územní spolupráce, který zahrnuje přeshraniční spolupráci a spolupráci mezi národy a regiony; vyzývá tudíž k začlenění spolupráce mezi regiony jako nezávislé složky tohoto cíle, podobně jako je tomu u současného programu INTERREG IIIc;
10. věří, že celkový rozpočet určený pro plnění cíle evropské územní spolupráce by měl být zachován a zdůrazňuje význam tohoto cíle a s ohledem na přidělování finančních prostředků požaduje významný přesun priorit ve prospěch přeshraniční spolupráce (čl. 18 písm. a));
11. nesouhlasí se stanovením náhodně stanovené hranice 150 km pro určení rybolovných oblastí, které mají nárok na programy přeshraniční spolupráce a dále vyzývá k zavedení zvláštních opatření, aby se okrajovým regionům zemí EU zajistila možnost účasti v těchto programech; v každém případě se domnívá, že by se od kritéria vzdálenosti mělo upustit, když hranice těchto regionů NUTS III tvoří stejné moře;
12. odmítá jakékoli oslabení zásady partnerství jak byla plánovaná v původním návrhu, zejména pokud jde o strategické plánování a monitorování programů; vyzývá zejména k zachování seznamu příslušných orgánů (čl. 10 odst. 1 písm. c);
13. vyzývá členské státy, aby posílily vazby na regionální, místní a městské partnery v zájmu optimálního využití jejich specifických znalostí při přípravě programů i jejich realizaci; v této souvislosti se navíc přimlouvá za co největší decentralizaci pravomocí, aby se předešlo nadměrné administrativní práci (článek 10);
14. vyzývá k rozšíření zásady rovnosti mezi muži a ženami tak, aby nedocházelo k diskriminaci z důvodu pohlaví, rasového nebo etnického původu, náboženství nebo přesvědčení, invalidity, věku nebo sexuální orientace, a především, aby podmínkou pro získání podpory z fondů byla přístupnost pro zdravotně postižené osoby a tato aby byla sledována v průběhu různých stádií využívání fondů (článek 14);
15. žádá, aby hodnocení fondů zahrnovalo také údaje o pokroku dosaženém v oblasti podpory

rovnosti mezi muži a ženami a sociálního začlenění i ve věci boje proti všem formám diskriminace;

16. žádá členské státy a Komisi, aby potvrdily, že se bude ochrana a zlepšování životního prostředí podporovat během různých fází čerpání finančních prostředků z fondů;
17. vyzývá, aby byly co nejrázněji odmítnuty všechny pokusy o úpravu navrhovaného finančního rámce, včetně globálních zdrojů a rozdělení zdrojů mezi různé cíle a jejich složky, a bez ohledu na tento bod se domnívá, že částky navržené Komisí pro přidělení zdrojů různým cílům představují spravedlivou rovnováhu zájmů (články 15-22);
18. domnívá se, že vzhledem k tomu, že je v novém období plánování nezbytně nutné zajistit strukturální financování mnoha regionů EU, měly by být všechny zdroje přidělené politice soudržnosti zužitkovány k tomuto účelu; vyzývá tudíž, aby bylo možné znovu použít nevyužité zdroje podle pravidla N+2 v rámci podokruhu 1b pro regiony, které jsou schopny je využít podle zásady efektivnosti a spravedlnosti;
19. vyzývá k politickému řešení umožňujícímu zvláštní kompenzace pro regiony nebo členské státy, které čelí výrazným finančním ztrátám v důsledku nesrovnalostí způsobených uplatněním návrhu Komise v souvislosti s přidělováním finančních prostředků;
20. domnívá se, že návrh Komise na poskytnutí 336 100 milionů EUR v cenách z roku 2004 na podporu tří hlavních priorit revidované politiky soudržnosti je nezbytným minimem pro úspěch reformy, a domnívá se, že jakmile bude přijat další finanční výhled, Komise potvrdí výši částek stanovených v návrhu nařízení;
21. připomíná, že fondy podléhají ustanovením finančního nařízení a zdůrazňuje, že je nezbytné, aby Komise i členské státy uplatňovaly pravidla průhlednosti a zdravého finančního řízení;
22. vyzývá k dodržování jasných a srozumitelných strategických pokynů Společenství týkajících se soudržnosti, které musí být přijaty v souladu s postupem stanoveným v článku 161 Smlouvy o ES; navíc vyzývá k tomu, aby se jakákoli revize v polovině období prováděla podle stejných postupů, pokud nevstoupí v platnost Smlouva o Ústavě pro Evropu, neboť v takovém případě se musí uplatnit článek III-223, aby se umožnilo legislativní spolurozhodování Evropského parlamentu (článek 23 – 24);
23. vyzývá, aby byla do čl. 23 odst. 3 zahrnuta rozhodnutí o transevropské dopravní síti („TEN-T“) (rozhodnutí č. 884/2004/ES¹ a rozhodnutí č. 1692/96/ES²);
24. vyzývá, aby návrh nařízení obsahoval silnější vazbu na evropskou strategii udržitelného rozvoje (článek 23); vyzývá, aby v této souvislosti členské státy v národním strategickém referenčním rámci naznačily, jak zamýšlejí financovat potřeby ochrany životního prostředí, zejména podporu sítě Natura 2000, zavedení směrnice o vodohospodářském rámci a dosažení cílů Kjótského protokolu ze zdrojů Společenství nebo z vlastních zdrojů (článek 25);

¹ Úř. věst. L 167, 30.4.2004, s. 1.

² Úř. věst. L 228, 9.9.1996, s. 1.

25. znovu opakuje svůj požadavek na vyvážené a spravedlivé finanční zacházení s oblastmi, které trpí krutými a trvalými přírodními, klimatickými a demografickými nedostatky, jako např. ostrovy, horské oblasti, hraniční oblasti a řídké osídlené regiony, zejména pak velice řídké osídlené oblasti na severu Unie (bod odůvodnění 12); vyzývá také k zařazení odkazu na tyto oblasti v rámci tématických a územních priorit, které budou stanoveny ve strategické části národního strategického referenčního rámce (článek 25);
26. vyzývá, aby nové členské státy Malta a Kypr, mají-li být schopny čelit problémům, se kterými se potýkají v důsledku skutečnosti, že patří mezi ostrovy v okrajových částech Evropské unie, pobíraly odpovídající finanční podporu s ohledem na svou izolaci, okrajovou polohu a zásadu rovného zacházení;
27. výrazně podporuje zvláštní akce pro nejdlehlší regiony, kterým jsou přiděleny finančními prostředky ve výši 1,1 miliardy EUR a které navrhla Komise, stejně jako možnost financovat operační pomoci, jak je stanoveno v článku 11 návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském fondu pro regionální rozvoj (KOM(2004)0495); vyzývá, aby požadavek stanovený v čl. 299 odst. 2 Smlouvy o ES týkající se nejdlehlších oblastí byl interpretován z čistě praktického hlediska a tyto oblasti byly považovány za zvláštní případ, pokud jde o přístup ke strukturálním fondům, včetně regionů, jejichž HDP již vzrostlo nad 75 % průměru Společenství;
28. vyzývá k udržování národního strategického referenčního rámce, který je připraven v úzké spolupráci s partnery uvedenými v článku 10 a který musí zůstat předmětem rozhodnutí Komise vyjednaného v rámci partnerství (článek 26);
29. vyzývá k zařazení možnosti revidovat národní strategický referenčního rámec (článek 26);
30. vyzývá ke zjednodušení dalších strategických kroků tím způsobem, že členské státy a Komise budou podávat zprávu jednou za dva roky (články 27 a 28); vyzývá v této souvislosti, aby jednou za dva roky proběhla diskuse na strategickém fóru, jehož by se účastnily Evropský parlament, Komise, Výbor regionů a členské státy (článek 29);
31. vyzývá v souvislosti s přístupem založeným na jediném fondu pro jeden program ke zvýšení horní hranice z 5 % na 10 %, v rámci které mohou Evropský sociální fond (ESF) nebo Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) financovat opatření spadající do působnosti jiného fondu (článek 33); navrhuje však, aby v určitých situacích Komise mohla udělit souhlas, aby stejný řídicí orgán předsedal více než jednomu projektu, přitom však stále platila horní hranice ve výši 10 %;
32. v zájmu prosazování městské problematiky a zejména udržitelného městského rozvoje vyzývá k tomu, aby operační programy financované strukturálními fondy v rámci cílů konvergence a konkurenceschopnosti regionů a zaměstnanosti dodržovaly požadavek na předkládání informací o přístupu k městské problematice, včetně seznamu vybraných městských oblastí a postupů dalšího delegování; výzvy k takovým postupům mají být umístěny v kontextu regionálního a místního partnerství; domnívá se, že výše finančních prostředků musí odpovídat alespoň takové výši, na niž mají městské oblasti nárok podle stávajícího nařízení (článek 36);

33. vyzývá, aby tyto tři fondy zohledňovaly priority malých a velmi malých podniků, především řemeslnických dílen, které jsou velmi důležité pro soudržnost a regionální rozvoj, a současně přispívají k rozvoji a zaměstnanosti, a aby podporovaly zavádění principů a akčních směrů Evropské charty pro malé podniky, kterou schválila v roce 2000 Evropská rada v Santa Maria da Feira;
34. domnívá se, že členské státy by měly vymezit opatření pro strategické ekologické hodnocení národních strategických referenčních rámců a operační programy a zajistit, aby u hlavních projektů týkajících se infrastruktury byl včas hodnocen jejich vliv na životní prostředí; dále vyzývá Komisi, aby zajistila, že hlavní projekty týkající se infrastruktury nebudou v rozporu s ochranou a zdokonalováním životního prostředí; (články 38 až 40); požaduje, aby byly pozastaveny platby na projekty, při jejichž realizaci dochází k porušování právních předpisů ES týkajících se životního prostředí;
35. vyzývá, aby byl při transformaci stávajících programů sousedské spolupráce použit koherentní přístup a byly zachovány postupy strukturálních fondů na základě nových nástrojů kooperace pro vnější hranice Společenství (ENPI a IPA);
36. vyzývá k zachování návrhu, který stanoví rezervu Společenství na kvalitu a výkon jako mechanismus k odměňování pokroku, včetně Fondu soudržnosti; vyzývá nicméně, aby byla uplatňována spravedlivá, objektivní, transparentní a společně přijatá kritéria, která zajistí, že rezerva bude skutečně plnit svůj účel (článek 48);
37. vyzývá, aby byl do strategických směrnic a do procesu vyhodnocování, který je strategickými směrnicemi vyžadován, jednoznačně zařazen požadavek zásady a uplatňování dostupnosti pro tělesně postižené osoby a tato zásada byla uznána;
38. vyzývá, aby členské státy, které si to přejí, měly možnost sestavovat opatření pro pohotovostní rezervy a doporučuje, aby u způsobů jejich uplatňování byla zavedena větší pružnost (článek 49);
39. odmítá usilovnou snahu změnit navrhované sazby spolufinancování (článek 51), ale vyzývá k zdvojnásobení povoleného zvýšení na 10 procentních bodů u oblastí, které trpí více než jen jedním geografickým nebo přírodním znevýhodněním definovaným v návrhu, rovněž požaduje zvýšení o 10 procentních bodů pro městské oblasti (článek 52);
40. rozhodně podporuje všechny pobídky, které jsou určeny k mobilizaci soukromého kapitálu a podpoře partnerství veřejného a soukromého sektoru v novém období plánování (čl. 50 písm. d) a článek 54); domnívá se, že výpočet poměru spolufinancování Společenství jako procentuální části pouze prohlášených veřejných výdajů tvoří významný jednodušší návrh nařízení a lépe zajišťuje uplatňování zásady doplňkovosti bez ohledu na to, zda veřejné výdaje na spolufinancování členským státem v rámci programu by mohly být částečně nahrazeny soukromým kapitálem; vyzývá také k zachování pružnosti, kterou nabízí výpočet poměru spolufinancování u každé priority, a nikoli u každého opatření (články 51 a 76); zdůrazňuje nicméně, že výpočet poměru spolufinancování by neměl znevýhodnit účast nevládních organizací a neziskových organizací v činnostech podporovaných strukturálními fondy;
41. zvláště upozorňuje na to, že po politikách EU je třeba požadovat, aby přispívaly

k dosažení cíle hospodářské a sociální soudržnosti a že politika mezinárodního obchodu je rovněž tímto cílem vázána a nesmí být považována za výjimku; žádá, aby obchodní politika byla koncipována tak, aby zamezila zatěžování regionů šokovými efekty, a upozorňuje zejména na to, že přemísťování firem nebo výrobních závodů představuje pro regionální rozvoj vážnou hrozbu;

42. domnívá se, že návrh Komise nařídít finanční náhrady podniků, které se rozhodly přemístit své činnosti, představuje nezbytné opatření, aby nedošlo k ohrožení sloučení hospodářské, sociální a územní soudržnosti postižených regionů; navrhuje zavedení monitorovacího systému, který byl vyčíslil hospodářské a sociální náklady na jakékoli přemístění, aby bylo možno stanovit odpovídající sankce; vyzývá zároveň k přijetí všech nezbytných právních opatření, aby se zajistilo, že všechny podniky, které čerpají finanční podporu Společenství, nepřemístí své činnosti v průběhu dlouho trvajícího, předem určeného období;
43. vyzývá k opatření, které by vyloučilo spolufinancování operací, které povedou k výrazné ztrátě pracovních příležitostí nebo k uzavření podniků v jejich stávajících prostorách;
44. vyzývá k začlenění odkazu na potřebu vysoké úrovně odborné způsobilosti a kvalifikace projektového řízení jako základního prvku, aby se zajistilo, že projekty budou dokončeny v rámci stanovených termínů a v souladu s rozpočtem (článek 57);
45. žádá, aby se zásada proporcionality efektivně uplatňovala u plánování (články 31 až 37), hodnocení (článek 45) a při řízení, sledování a kontrolách (články 57 až 73) podle rozsahu programů; navíc se domnívá, že se v zájmu všech členských států v těchto oblastech musí u všech programů uplatňovat zásada zjednodušení;
46. bere na vědomí, že Komise a členské státy jsou společně zodpovědné za strukturální fondy; vyzývá členské státy, aby každoročně vydávaly čestné prohlášení, že peníze daňových poplatníků EU byly využity správným, zákonným a transparentním způsobem; žádá, aby tato prohlášení podepisoval ministr financí každého členského státu; Komise by měla jasně definovat, co v ní má na mysli výrazem „nesrovnalost“ v souvislosti s podáváním zpráv členskými státy;
47. vyzývá, aby byla dodržena navrhovaná horní hranice, pokud jde o opatření týkající se kontroly poměru (33% spolufinancování a náklady ve výši 250 milionů EUR), pod níž Komise již neprovádí žádné systematické řízení; vyzývá nicméně k tomu, aby se přihlíželo ke specifické povaze různých fondů (článek 73);
48. odmítá jakékoli změny v navrhovaných částkách předběžného financování (článek 81);
49. odmítá u strukturálních fondů jakékoli další oslabování pravidla N+2, než je flexibilita, která již byla navržena u velkých projektů, neboť výhody tohoto pravidla se již osvědčily svou účinností při zlepšování efektivního fungování fondů v současném období plánování (článek 93); vyzývá nicméně, aby u Fondu soudržnosti byla umožněna větší pružnost;
50. vyzývá k zavedení větší pružnosti, aby se prodloužila navrhovaná dvouměsíční lhůta, ve které mohou členské státy vyjádřit námitky vůči finančním úpravám provedeným Komisí; vyzývá, aby se tato časová lhůta různila podle vážnosti řešeného problému (článek 100);

51. žádá Komisi, aby ve spolupráci se zeměmi soudržnosti našla řešení problému spočívajícího v nárokování nevratné DPH, které by zajistilo přímý přístup obecních úřadů k fondům;
52. odmítá jakýkoli pokus o zavedení výdajů, které se nevztahují k investici, jako např. náklady na bydlení, jako přípustných výdajů pro účely výpočtu spolufinancování ze strany Společenství; domnívá se nicméně, že výdaje, které se vztahují na obnovu bydlení pro sociálně slabé a šetří energii a životní prostředí, by měly být zahrnuty mezi přípustné výdaje;
53. odmítá jakékoli snížení stropů státní podpory regionům konvergence, včetně těch, které podléhají statistickému dopadu; vyzývá tudíž, aby se prosazoval rovný přístup ke všem regionům, které spadají do cíle konvergence, pokud jde o pravidla pomoci, a aby se na ně vztahoval čl. 87 odst.3 písm. a) Smlouvy o ES; dále vyzývá, aby byl postupně zvýšen strop pro regiony, které trpí v důsledku přírodních vlivů, zdůrazňuje, že je nezbytné udržovat územní rozlišení se zvláštním ohledem na přírodní a geografické znevýhodnění, pokud jde o používání státní pomoci v regionech mimo cíl konvergence;
54. pověřuje svého předsedu, aby požadoval další projednání s Radou v souladu s čl. 75 odst. 3 jednacího řádu;
55. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.